

Rapport 2008:103

Arkeologisk förundersökning

Arkeologiska titthål i Bjälbo

Schaktningar för nya VA-anläggningar

RAÄ 17 och 35
Bjälbo kyrkby
Bjälbo socken
Mjölby kommun
Östergötlands län

Mats Magnusson

Arkeologiska titthål i Bjälbo

Innehåll	
Sammanfattning	2
Inledning	6
Områdesbeskrivning	6
Syfte	6
Metod och dokumentation	8
Resultat och tolkning	8
Sökschaktsgrävning för markbäddar	8
Antikvarisk kontroll i samband med schaktningar	9
Norra Kyrkogården	12
Referenser	14
Tekniska uppgifter	15
Bilaga 1. Fyndlista	16
Bilaga 2. Ritningar	18

Omslagsbild: Valdemar Birgerssons vapen, bilden hämtad från Wikipedia.

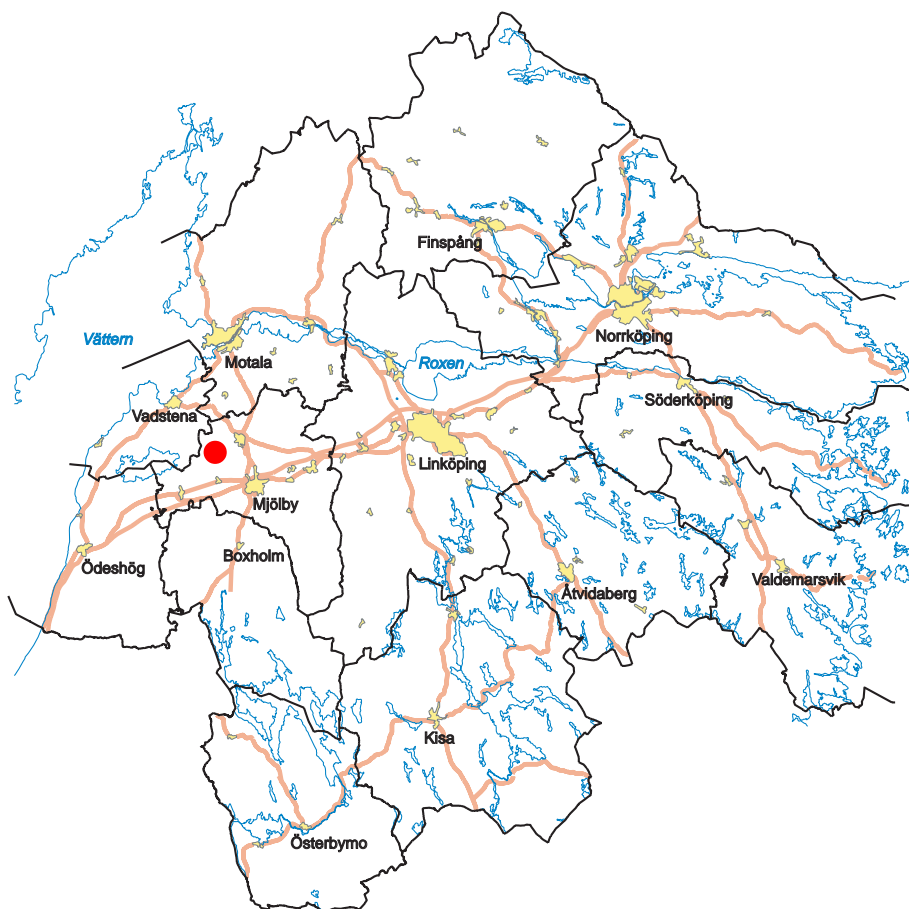
Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

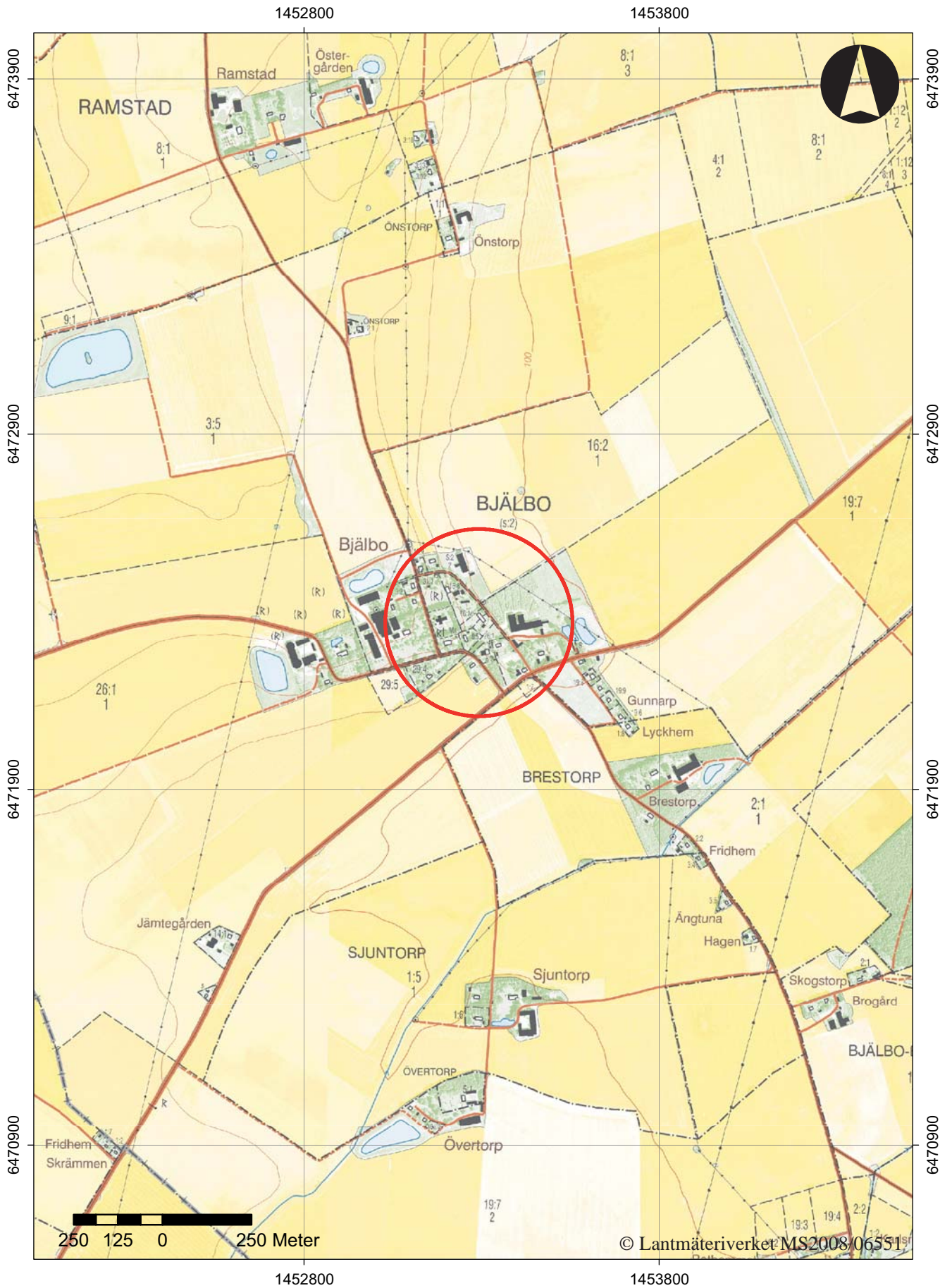
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

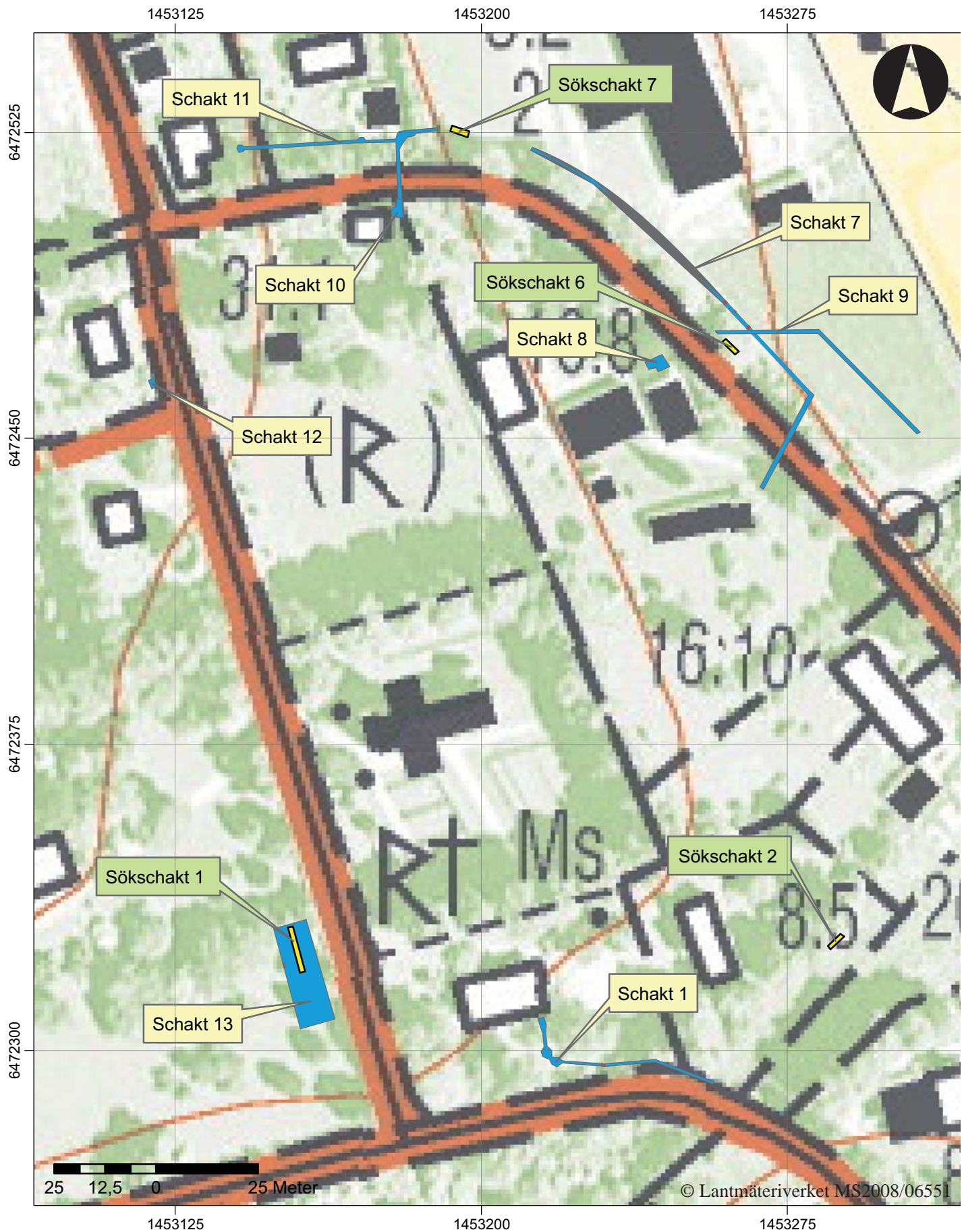
Östergötlands länsmuseum utförde den 12 maj och under perioden 26 maj - 8 juli 2008 flera antikvariska kontroller i samband med schaktning för nya VA-anläggningar inom Bjälbo kyrkby, Bjälbo socken, Mjölby kommun, Östergötlands län. Arbetet utfördes på uppdrag av Länsstyrelsen i Östergötlands län. Vid de antikvariska kontrollerna framkom bl a kulturlager, stenläggningar, äldre dräneringsdiken samt det nordöstra hörnet av kyrkans gamla bogårdsmur.

Mats Magnusson och Anders Lundberg
antikvarier

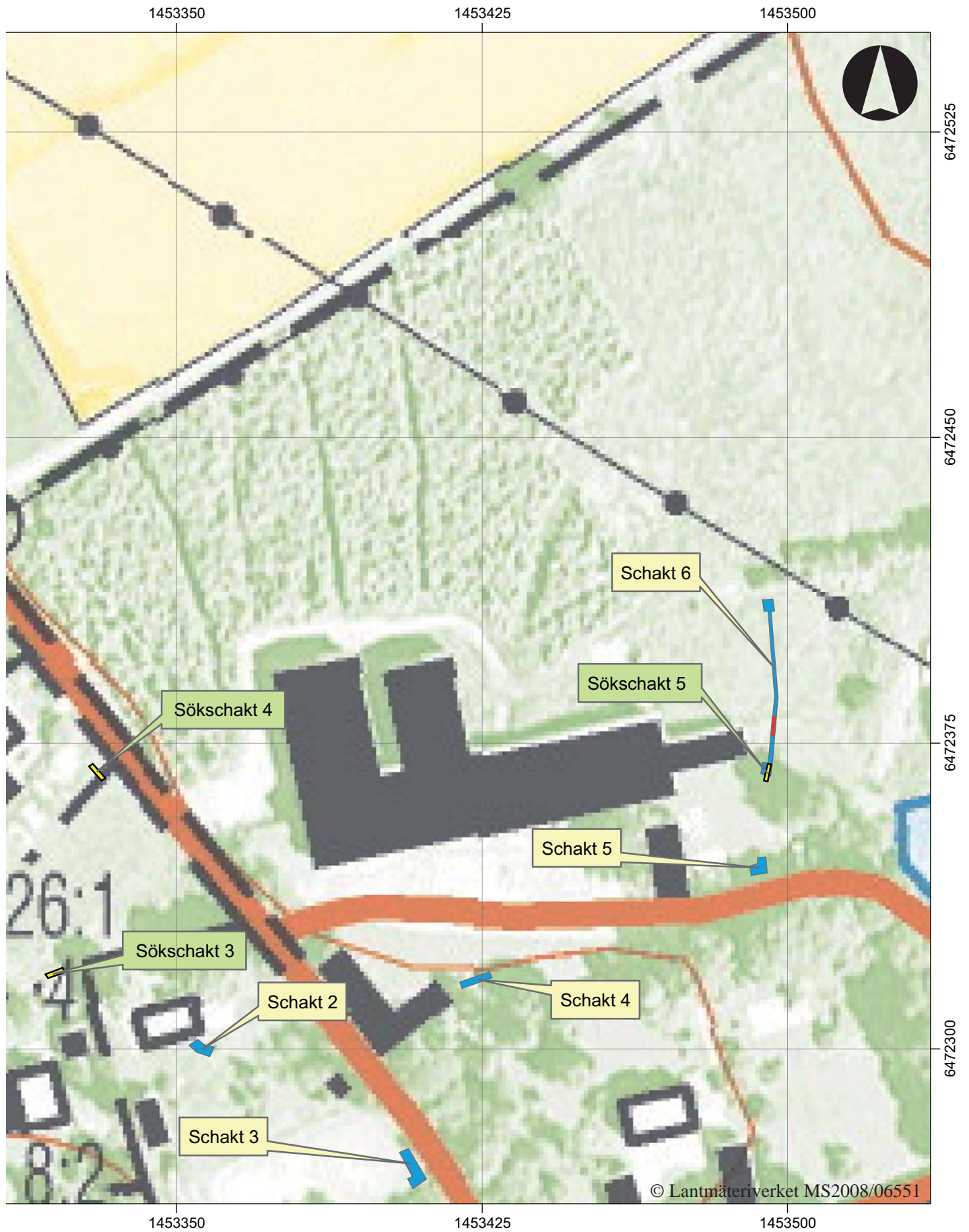

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:15 000.

Figur 3. Utdrag ur Fastighetskartan, blad 085 40, med sökschakt och schakt markerade. Skala 1:1250

Inledning

Den 12 maj och under perioden 26 maj – 8 juli 2008 utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk förundersökning, i form av antikvariska kontroller. Dessa skedde i samband med schaktning för åtta miljögodkända enskilda avlopp, med tillhörande anslutningar, till fastigheter inom Bjälbo kyrkby, Bjälbo socken, Mjölby kommun.

Uppdragsgivare var Länsstyrelsen i Östergötlands län som även svarade för de arkeologiska kostnaderna då fastighetsägarna ansökt och beviljats bidrag. Ansvariga för de antikvariska kontrollerna och utformningen av rapporten var Anders Lundberg och Mats Magnusson.

Områdesbeskrivning

Bjälbo socknen ligger i en utpräglad jordbruksbygd och området utgör en del av Vadstenaslätten. De större gårdar som ingått i socknen har varit belägna i Bjälbo by. Kyrkan är belägen i direkt anslutning till byn och såväl by som kyrka ligger på en ås. Byn utgjorde historiskt en av de större på östgötaslätten, 1638 års jordebok redovisar 15 gårdsenheter förutom prästgården och vid laga skiftet 1870 bestod den av 16 gårdar. Idag finns fyra gårdar kvar i bykärnan med mangårdsbyggnader karakteristiska för 1800-talets andra hälft: Bjälbo fogdegård, Bjälbo trädgård, Bjälbo norrgård och Bjälbo östergård. Kyrkan och kyrkogården utgör idag tillsammans med den omgivande bebyggelsen en viktig kyrkomiljö av riksintresse för kulturmiljövården (ÖLM kyrkoberivning, Ohlsén 2006).

Bjälbo utgjorde den så kallade folkungaättens/Bjälboättens stamgods. Var inom dagens Bjälbo by som stamgodset varit beläget är inte helt klarlagt. Enligt traditionen ska Bjälbohus eller Jarlaborgen ha legat på åsens högsta punkt. Vid mitten på 1800-talet påträffades en kalkstensomfattning av hög kvalitet på Bjälbo Trädgårds ägor (RAÄ 2:1). I början på 1900-talet utfördes en mindre arkeologisk undersökning i området (RAÄ 1:1). Då påträffades ytterligare arkitekturfragment av kalksten samt medeltida tegel och det spekulerades i om dessa byggnadsdetaljer möjligen kunde härröra från den s.k. jarlaborgen. Antikvarie Jan Eriksson som under senare år studerat fragmenten menar dock att dessa inte har hört till en äldre gårdsanläggning utan till den medeltida kyrkan. Delar av kyrkan revs då den genomgick en stor ombyggnad i slutet på 1700-talet (ÖLMs kyrkoberivning). Eriksson har efter kartstudier konstaterat att det område som idag kallas Trädgården trots allt kan ha hyst sätesgården. Trädgården är belägen i en bydel som kallas Övre Holmen och som bör vara den äldsta i

byn. Kyrkan ligger intressant nog rakt öster om denna tomt. Till yttermera visso hade kyrkan västportal i sitt allra tidigaste skede, vilket är ovanligt. Västportalen, det som traditionellt sett är patronatritsinnehavarens egen ingång, har alltså gränsat till Bjälbo Trädgård. Några stengrunder till en byggnad har emellertid inte påträffats vid de arkeologiska utgrävningar som ägt rum. Bjälboättens sätesgård skulle därför möjligen kunna ha varit uppförd i trä (Eriksson 1989). Emellertid återfinns i Broocman (1760) uppgifter om att en stengrund påträffats väster om kyrkan, på Hofwregårdens gamla gårdstomt (numera Trädgården), och att denna gård skulle motsvara den forna jarlagården.

Inom och i direkt anslutning till bytomten återfinns de registrerade fornlämningarna RAÄ 1, 2, 3, 17, 26-28, 30, 34-35. RAÄ 1-2 utgör fyndplatser för medeltida arkitektur. RAÄ 3 är runstenar och runristad gravhäll vars äldsta kända läge anknyter till kyrkobyggnaden. Kyrkogården har under tidigare perioder varit avsevärt större åt norr och den i nutid övergivna delen utgör RAÄ 17. Ett lösfynd av ett Sigismundmynt inom Fogdegårdens gårdstomt utgör RAÄ 30. RAÄ 26-28 och 34-35 är ett resultat av tidigare utförda arkeologiska undersökningar. I Bjälbo by har det genom åren företagits en rad arkeologiska undersökningar. Den ansvariga institutionen vid undersökningarna har mestadels varit Östergötlands länsmuseum. I huvudsak har undersökningarna utförts väster och norr om kyrkan, dvs den västra halvan av den historiskt kända bytomten. Arkeologiska data från den östra halvan saknas i princip helt.

Samtliga arkeologiska undersökningar som genomförts har resulterat i lämningar av grav- och boplatskaraktär med en kronologisk spännvidd mellan äldre järnålder – tidigmodern tid. Äldre och yngre järnålder återfinns dels omedelbart nordväst om den historiska bytomten, dels inom den västligaste delen av bytomten. Inom samtliga undersökta ytor i den västra delen har vikingatida - medeltida kulturlager konstaterats. Kulturlagrens mäktighet och tidsmässiga kontinuitet är i jämförelse med hitintills undersökta bytomter i Östergötland tämligen enastående.

Syfte

Syftet med den arkeologiska förundersökningen, som utfördes i form av antikvarisk kontroll, var att se till att fast fornlämning berördes i så liten utsträckning som möjligt av den planerade exploateringen. Fast fornlämning som påträffades skulle undersökas och dokumenteras avseende karaktär och omfattning. Påträffade lämningar skulle om möjligt även dateras. Resultatet ska kunna ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet.

Figur 4 överst. Geometrisk ägoavmätning över Bjälbo 1638. LMS.

Figur 5 under. Storskifteskarta över Bjälbo 1770. LMS.

Metod och dokumentation

Den 12 maj 2008 utfördes sökschakt på de platser där markbäddar för VA-anläggningarna skulle anläggas. Under perioden 26 maj till 8 juli utfördes antikvarisk kontroll i samband med schaktningarna för brunnar och nya ledningssträckor. Schakten grävdes med maskin och påträffade anläggningar handgrävdes. Arbetet dokumenterades med hand-GPS, digitalfotografering, plan- och profilritningar samt beskrivningar. Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Resultat och tolkning

Sökschaktsgrävning för markbäddar

Sökschakt 1

Vid den planerade markbädden på Bjälbo Trädgård 3:5 togs ett ca 11 m² stort sökschakt upp. I den norra änden av schaktet, på ca 0,8 m djup, påträffades ett avloppsrör i plast och cement. I övriga delen av schaktet låg det ca 0,3 m matjord direkt på den grusiga undergrunden. Inget av arkeologiskt intresse påträffades.

Figur 6. Kartöverlägg bestående av Fastighetskartan och den historiska kartan från 1638 med schakten markerade. Skala 1:2 500.

Sökschakt 2-4

I hagen öster om Bjälbo gamla Skola gjordes tre sökschakt på de planerade platserna för markbäddar. I det nordvästra schaktet (sökschakt 2), som var ca 4 m² stort, påträffades omrörda kulturpåverkade lager och i botten recenta fynd av fönsterglas, tegel etc. Undergrunden bestod av fin sand. Att de kulturpåverkade lagren låg ovanpå recentare lager bör ha att göra med den järnväg som tidigare passerade genom hagen. När det grävdes för järnvägen så vändes schaktmassorna upp längs dess sträckning och äldre massor hamnade således på yngre.

Sökschakt 3 (ca 4 m²) togs upp längs det som tidigare varit järnvägens stationsområde. Ca 0,15 m matjord överlagrade här fin sand och därunder påträffades koks-slagg. Diagonalt genom schaktet gick ett tegeldräneringsrör. Inget av arkeologiskt intresse påträffades.

Sökschakt 4 (ca 4 m²) grävdes i hagens nordöstra hörn, för markbädden som var planerad där. Fyllningen bestod av ett tjockt lager matjord (0,7 m) på grusig sand. Ett fragment av keramik påträffades (BII:4) samt enstaka tegelkross.

Sökschakt 5

Nordost om Östergården togs sökschakt 5 upp. I det ca 4 m² stora schaktet fanns ca 0,8 m påförda massor och där under en nedgrävning som täckte större delen av schaktbotten. Denna nedgrävning, som följdes till ca 1,2 m djup, innehöll träflis, gödsel, fönsterglas,

tegelkross samt djurben och tolkades som en relativt recent avfallsgrop. Inget av arkeologiskt intresse påträffades.

Sökschakt 6

På andra sidan vägen från Norrgården 16:8 grävdes nästa sökschakt. Schaktet var ca 4 m² stort och marken bestod av ca 0,2 m matjord och förna på stenig och sandig morän (= undergrunden). I den västra delen av sökschaktet låg kalksten och grus som påförts vägbanken som löper där. Inget av arkeologiskt intresse påträffades.

Sökschakt 7

Det sista sökschaktet (ca 4 m²) togs upp i den norra delen av Bjälbo kyrkby, strax öster om huset tillhörande Bjälbo 16:2. Ett ca 0,2 m tjockt matjordslager låg direkt på undergrunden som består av sandig mjåla. Enstaka träkolsfragment påträffades i schaktet.

Antikvarisk kontroll i samband med schaktningar

Schakt 1

Väster om infarten till Församlingshemmet (Bjälbo 21:1) och gamla Skolan påträffades en stenläggning ca 0,45 m under markytan (schakt 1). Stenläggningen bestod av ca 0,05-0,25 m stora stenar och kunde följas in i den norra schaktväggen (figur 7). Enligt de historiska

Figur 7. Stenläggningen framför Församlingshemmet. Foto Mats Magnusson, ÖLM.

kartorna från 1638 och 1770 (figur 4 och 5) gick här en väg och stenläggningen skulle således kunna vara rester efter denna.

Schakt 2

Schakt 2 grävdes kring en befintlig brunn på Östergårdens nordvästra ägor. Här hade marken tidigare fyllts ut med sand och var i övrigt mycket störd, undergrunden började vid ca 0,8 m djup. Inget av arkeologiskt intresse framkom.

Schakt 3

I en hage utmed Norrgårdsgatan, i det som på de historiska kartorna är Hillebrandsgårdens tomt (figur 4 och 5), påträffades kulturlager ca 0,3-0,4 m under nuvarande marknivå och de sträckte sig till ett djup av ca 0,6 m. Dessa kulturlager kunde följas längs en sträcka av över 4 m och på ett avsnitt fanns en stenkonzentration (figur 8). Fynd som påträffades i eller i anslutning till det övre kulturlagret bestod av fönsterglas, spik med trärester samt tegelfragment men tyvärr inget som närmare kan datera lagret. Stenkonzentrationen ligger i ett brunbeigt kulturlager med infiltration av gul sand som i

Figur 8. Kulturlager med stenkonzentration. Foto från Ö, Mats Magnusson, ÖLM.

sin tur vilar på ett svart-brunt kulturlager som således är äldre. Enligt den historiska kartan från 1861 (figur 9) så låg på den här platsen en avlång byggnad utmed vägen och stenkonzentrationen skulle därför kunna vara en rest av denna byggnad men med tanke på hur djupt anläggningen ligger så är den troligen äldre.

Figur 9. Laga Skifteskartan från 1861. LMS.

Schakt 4

I schakt 4 på tomten för det som de historiska kartorna benämner Haggården, norr om nuvarande Östergården, påträffades omrörda kulturlager med fynd av djurben och yngre rödgoods.

Schakt 5

Schakt 5 innehöll brandlager (se schakt 6 nedan).

Schakt 6

Öster om den stora ladugård/lagerbyggnad som ligger på Östergårdens ägor påträffades resterna efter en nedbrunnen byggnad på 1,7 m djup. Byggnaden som varit timrad är enligt muntlig uppgift resterna efter ett bränneri som av skattetekniska skäl brändes ner under senare delen av 1800-talet. Fynd av flaskor och en sko från samma period stödjer uppgiften.

Schakt 7

Öster om Norrgårdsgatan, mitt emot Norrgården, Bjälbo 16:8, påträffades syllstenar (schakt 7), strax under marknivå, som bör tillhöra den ladugård som låg här under 1800-talet. Det var ca 6,8 m mellan centrumen på syllstensraderna och stenarna varierade mellan ca 0,4 m och 1,2 m i storlek (figur 10). Marken sluttar nedför öster om vägen och genom placeringen av ladugården och dess körbana här så fick man en mindre brant lutning upp till logen.

Figur 10. Syllstenar öster om Norrgården. Foto från NNV, Mats Magnusson, ÖLM.

Schakt 8

I schakt 8, som togs upp nordost om Norrgårdens flygelbyggnad, framkom en stenläggning med mindre stenar på ett djup av ca 0,3 m. Denna stenläggning kunde bara följas i schaktets sydvästra hörn då resten av schaktet följde gamla rörschakt, vilka hade rört om massorna. Denna stenläggning kan vara en del av en gårdsplan tillhörandes den äldre Norrgården (figur 11).

Figur 11. Stenläggningen utanför Norrgården. Foto Mats Magnusson, ÖLM.

Schakt 9

Schakt 9 gick till största del i ett äldre VA-schakt och inget av arkeologiskt intresse framkom.

Norra Kyrkogården

Schakt 10

I den gamla kyrkogårdens nordöstra hörn ligger en byggnad kallad "Kullen". Vid schaktningen (schakt 10) för ny brunn, som skulle ersätta den befintliga, framkom rester efter den gamla bogårdsmur som tycks ha inneslutit hela den norra delen av kyrkogården (figur 12). Det nordöstra hörnet av bogårdsmuren framkom, men var skadat av tidigare grävda VA-ledningar, samt en sträcka på ca 2,4 m av den östra bogårdsmuren. Höjden på den bevarade muren var ca 0,4-0,5 m och den framkom ca 0,5 m under nuvarande marknivå. Löst bruk bland stenarna visade att muren från början varit murad men att tidens tand upplöst bruket så att stenarna nu lätt föll ur sitt befintliga läge. Den östra bogårdsmuren kan följas en sträcka på ca 10 m tack vare marknivåskillnader mellan kyrkogårdens och Norrgårdens tomter. Den riktning man kan se tyder på att kyrkogården tidigare hade en annan sträckning, en sträckning som anas på den historiska kartan från 1770 (figur 13). Bland bogårdsmurens stenar påträffades djurben samt en bit av en dubbelkam i horn. I de omrörda lagren runt den VA-ledning som gick från brunnen och norrut över gatan påträffades mänskligt skelettmaterial samt en blå pärla av glas.

Schakt 11

Schakt 11 gick från markbäddarna norr om Norrgården till husen Bjälbo 16:9 och Bjälbo 16:2. Inget av arkeologiskt intresse påträffades då större delen av schaktet bestod av påförda massor.

Schakt 12

Vid huset på Bjälbo Trädgård 3:2 grävdes schakt 12 invid en befintlig brunn och endast omrörda kulturlager, med inslag av djurben, tegel och recent material, framkom.

Schakt 13

Schakt 13 togs upp i Bjälbo Trädgård 3:5 och här valdes att bana av ett lite större område då brunnar och ledningar skulle grävas ner. Schaktet var ca 200 m² och grävdes till ett djup av ca 0,3-0,45 m där den grusiga undergrunden började. Längs schaktets västra sida påträffades en nedgrävning som var ca 1,6 m lång och stack ut ca 0,45 m ur schaktkanten.

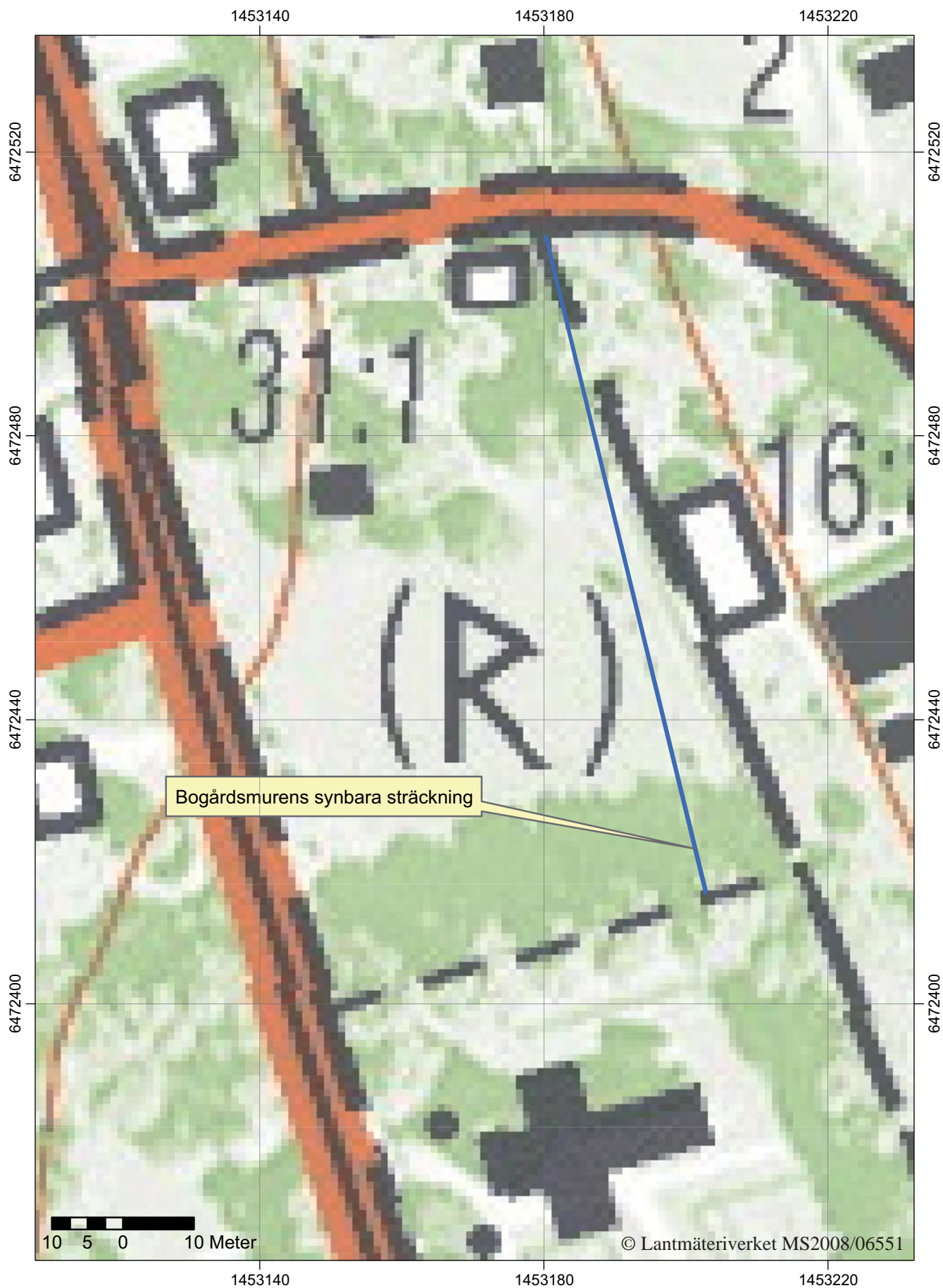

Figur 12. Den östra bogårdsmuren med det norra hörnet, i form av två stenar, markerat. Foto Mats Magnusson, ÖLM.

Nedgrävningen började strax under dagens marknivå och fortsatte ca 0,1 m ner i undergrunden. Fyllningen bestod av grå jordig sand med inslag av tegelbitar, fönsterglas, bruk och djurben.

Schakt 14

I schaktets norra del framkom ett dike, fyllt med sten, som var nedgrävt ca 0,25 m i undergrunden (figur 14). Den del av diket som stack ut från schaktkanten var ca 1,8 m lång men delvis skadad av en recent nedgrävning som gick tvärs över. Dikesnedgrävningen började ca 0,3 m under nuvarande marknivå och fortsatte ca 0,15 m genom matjorden för att sedan gå ner i undergrunden. Stenarna i fyllningen var ca 0,05-

Figur 13. Detalj visande den östra bogårdsmurens synbara sträckning söderut. Skala 1:750.

0,25 m stora och utöver dessa påträffades inga andra fynd i diket.

Diket tolkas som ett dräneringsdike som troligen är relativt gammalt då det bara grävts genom den understa delen av matjordslagret. Den här delen av Bjälbo Trädgård avbildas som obebyggd på de historiska kartorna (fr o m 1638) men kan tidigare ha varit bebyggd med tanke på närheten till kyrkan (se områdesbeskrivningen ovan). Om dräneringsdiket ska kopplas till tiden då marken eventuellt brukades som gårdstomt eller till tiden efter då den var obebyggd och kan ha använts som åker, äng, slätter eller trädgårdsodling går inte att avgöra då inga daterande fynd gjordes. Direkt på eller strax över undergrunden påträffades fynd av djurben, tegel, musselskal och metall spritt i schaktet.

Referenser

Eriksson J. 1989. Det medeltida Bjälbo. *Historiska Nyheter* nr 46. Statens Historiska Museer.

Ohlsén M. 2006. *Tidigmedeltida gravar på Bjälbo Norrkyrkogård*. Arkeologisk förundersökning. Östergötlands länsmuseum, rapport 2006:6.

ÖLM:s kyrkogårdsbeskrivning. Internt dokument Östergötlands länsmuseum.

Lantmäteristyrelsens kartarkiv, LMS, akt D7-2: D7:205-10. Geometrisk ägoavmätning 1638.

Lantmäteristyrelsens kartarkiv, LMS, akt D7-2:1. Storskifte 1770.

Lantmäteristyrelsens kartarkiv, LMS, akt D7-2:6. Laga Skifte 1861.

http://sv.wikipedia.org/wiki/Valdemar_Birgersson

Figur 14. Diket före och efter tömning. Foto Mats Magnusson, ÖLM.

Tekniska uppgifter

Område	Bjälbo kyrkby
Socken	Bjälbo
Kommun	Mjölby
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	RAÄ 17 och 35
Ekonomiska kartans blad	085 40 (8F 4a Bjälbo)
Koordinater	X6472220-6472530, Y1453110-1453520
Koordinatsystem	RT90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll
Länsstyrelsens dnr	431-12712-07
Länsstyrelsens handläggare	Annika Toll
Länsstyrelsens beslut	2007-09-24 och 2008-01-22
ÖLM dnr	337/07
ÖLM projektnr	530701
Uppdragsgivare	Länsstyrelsen i Östergötlands län
Kostnadsansvarig	Länsstyrelsen i Östergötlands län
Projektledare	Anders Lundberg och Mats Magnusson
Rapportarbete	Mats Magnusson
Fältarbetstid	2008-05-12, 2008-05-26--07-08
Totalt undersöktes	Ca 600 m ²
Fynd	ÖLM C4409:1-23
Foto	Digitala
Analyser	Nej
Grafik	Mats Magnusson
Renritning	Lasse Norr
Grafisk form	Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273	Rapport 2008:103 © Östergötlands länsmuseum

Bilaga 1. Fyndlista

Fynd	Antal	Föremål	Typ	Del	Special- benämning	Material	Teknik	Teknik	Längd mm
C4409:1	1	Glas	Fönsterglas			Glas	Blåst		15
C4409:2	1	Bränt ben	Animalie			Ben	Bränt		
C4409:3	1	Tegel				Tegel	Slaget		
C4409:4	1	Oidentifierat							19
C4409:5	1	Spik				Järn	Smitt		79
C4409:6	1	Ben	Animalie	Kota		Ben			
C4409:7	1	Kärl		Buk	Yngre rödgods	Bll:4	Drejat		24
C4409:8	1	Kam	Dubbelkam	Mellanskiva		Horn	Sågat	Slipat	29
C4409:9	1	Pärla				Glas			7
C4409:10	1	Ben	Human	Skenben		Ben			160
C4409:11	3	Ben	Human	Blandat		Ben			
C4409:12	3	Oidentifierat							
C4409:13	1	Tegel				Lera	Slaget		
C4409:14	1	Ben	Animalie			Ben			
C4409:15	3	Tegel				Lera	Slaget		
C4409:16	7	Oidentifierat							
C4409:17	2	Tegel				Lera	Slaget		
C4409:18	1	Bruk	Kalkbruk			Kalkbruk	Blandat		
C4409:19	2	Glas	Fönsterglas			Glas			
C4409:20	1	Bruksprov				Kalkbruk			
C4409:21	1	Bruksprov				Kalkbruk			
C4409:22	1	Bruksprov				Kalkbruk			
C4409:23	1	Bruksprov				Kalkbruk			

Tre av fynden från Bjälbo: C4409:10, skenben från människa; C4409:9, pärla; C4409:8, kamfragment. Foto Lasse Norr, ÖLM

Bredd mm	Tjocklek mm	Diameter mm	Vikt gr	Fragment	Lokalisering	Anmärkning
14	1,5		0,5	F	Schakt 2	I kulturlager. 2008-06-13.
			0,3	F	Schakt 2	I tigerkaka. 2008-06-16.
			4,8	F	Schakt 2	I tigerkaka. 2008-06-16.
13	6		1,1	F, 2	Schakt 2	I tigerkaka. 2008-06-16. Äldre keramik?
			14,3	F	Schakt 2	I tigerkaka. 2008-06-16. Kvarsittande trä.
			8,3	D	Schakt 3	Omrört. 2008-06-13.
21	4,5		2,7	F	Schakt 3	Omrört. 2008-06-13. Mörk glasyr på in- och utsida.
10	3,5		1	F	Schakt 9	"Kullen", i muren. 2008-06-26.
		9	0,7	K	Schakt 9	"Kullen", i fyllmassor. 2008-06-26.
			30	F, 4	Schakt 9	"Kullen", i fyllmassor. 2008-06-26.
			17,5	F	Schakt 12	I matjord. 2008-07-08.
			3,1	F	Schakt 12	Lösfynd i matjord på steril. 2008-07-08. Bränd lera?
			5,7	F	Schakt 12	Lösfynd i matjord på steril. 2008-07-08. Svallat.
			2,1	F, 2	Schakt 12	Lösfynd på steril. 2008-07-08.
			61,2	F	Schakt 12	På steril. 2008-07-08.
			72,3	F	Schakt 12	På steril. 2008-07-08.
			32,4	F	Schakt 13	Nedgrävning. 2008-07-08.
			2,9	F	Schakt 13	Nedgrävning. 2008-07-08.
			1,5	F	Schakt 13	Nedgrävning. 2008-07-08.
			30	F	Schakt 9	"Kullen", bogårdsmurens nordöstra hörn. 2008-06-26.
			34,2	F	Schakt 9	"Kullen", bogårdsmurens nordöstra hörn. 2008-06-26.
			31,5	F		Referensprov från Bjälbo kyrktorn. Andra våningen, kalkstensmur. 2006-08-17 EM.
			70	F		Referensprov från Bjälbo kyrktorn. Andra våningen, putsbruk, två lager. 2006-08-17 EM.

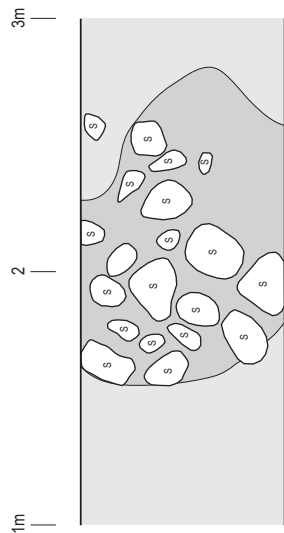
C4409:9, pärla. Foto Lasse Norr, ÖLM

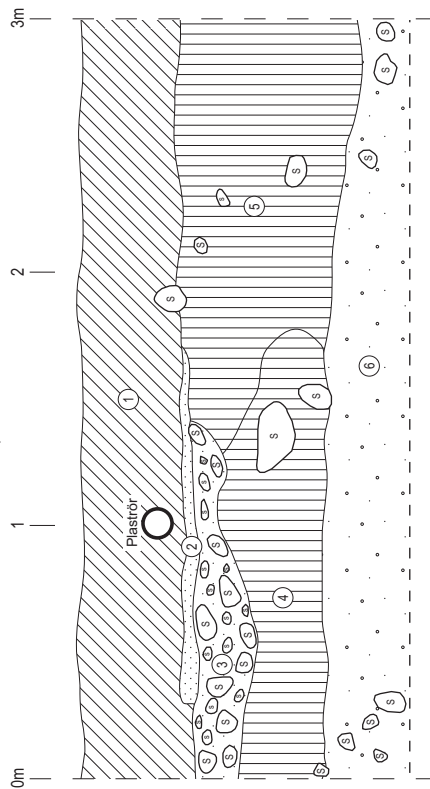
C4409:8, kamfragment. Foto Lasse Norr, ÖLM

Bilaga 2. Ritningar

Då ritningarna är förminskade är skalan ca 1:30.

Schakt 1
profil mot N

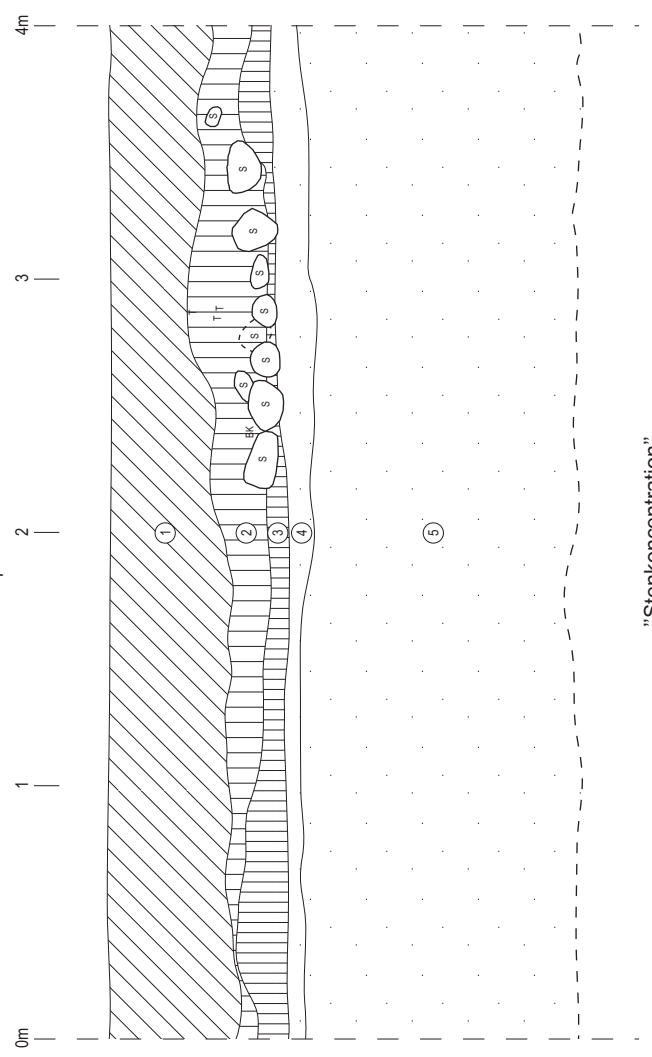

- 1 Utfyllnadslager. Gråbrun jord.
- 2 Vit-beige fin sand.
- 3 Stenläggning.
- 4 Kulturlager. Brunbeige jordig sand.
- 5 Kulturlager. Brun sand och jord.
- 6 Undergrund. Brun lerig jord.

Församlingshemmet, Bjälbo, schakt 1
Bjälbo socken
Mjölby kommun, Ög
Plan- och profilritning
Skala 1:20
Dnr 337/07
2008-05-23 Mats Magnusson
Renritning Lasse Norr

Schakt 3
profil mot V

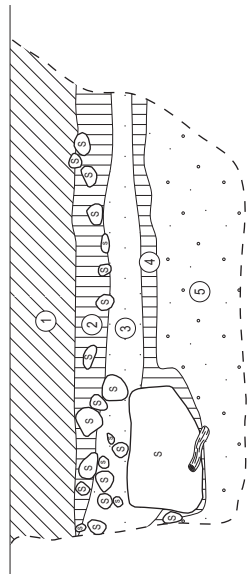
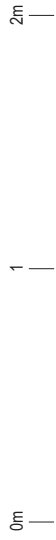

- 1 Matjordslager. Brun sand.
- 2 Kulturlager. Brunbeige infiltrerad sand.
- 3 Kulturlager. Svartbrun sand.
- 4 Infiltrationslager. Brun sand.
- 5 Undergrund. Gul sand med järnutfällningar. Vegetationsaktivitet i övergången till L4.

Östergården, Bjälbo, schakt 3
Bjälbo socken
Mjölby kommun, Ög
Profiriting
Skala 1:20
Dnr 337/07
2008-06-16 Mats Magnusson
Renritning Lasse Norr

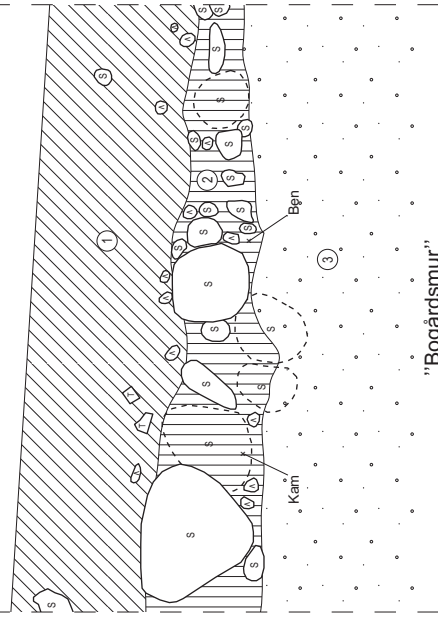
Schakt 8
profil mot S

- 1 Utfyllnadslager.
- 2 Brungrätt, jordigt kulturlager.
- 3 Gulbeige avsatt sand.
- 4 Kulturlager. Svartgrätt.
- 5 Undergrund.

"Stenläggning"

Schakt 10
profil mot Ö

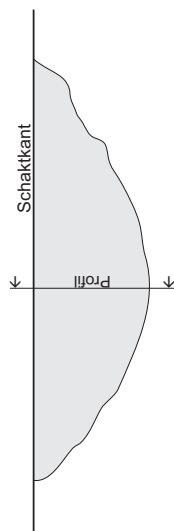
- 1 Utfyllnadslager. Innehåller tegel, stenar (0,05 m) och rötter.
- 2 Kulturlager. Brungrätt med ben och bruk.
- 3 Undergrund. Gul sand.

"Bogårdsmur"

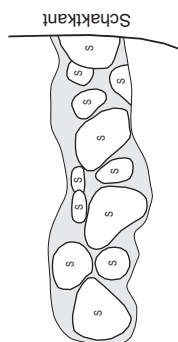
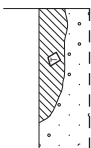
Norrgården och "Kullen", Bjälbo, schakt 8 och 10
 Bjälbo socken
 Mjölby kommun, Ög
 RAA 17:1
 Profiriting
 Skala 1:20
 Dnr 337/07
 2008-06-23--26 Mats Magnusson
 Renritning Lasse Norr

Dnr 337/07:4

"Avfallsgrop"

Profil mot S

"Dike"

Trädgården, Bjälbo, schakt 13
Bjälbo socken
Mjölby kommun, Ög

Plan- och profilritning
Skala 1:20
Dnr 337/07
2008-07-08 Mats Magnusson
Renritning Lasse Norr

Östergötlands länsmuseum utförde under maj - juli 2008 flera antikvariska kontroller i samband med schaktning för nya VA-anläggningar inom Bjälbo kyrkby, Bjälbo socken, Mjölby kommun, Östergötlands län. Vid de antikvariska kontrollerna framkom bl a kulturlager, stenläggningar, äldre dräneringsdiken samt det nordöstra hörnet av kyrkans gamla bogårdsmur.